

ΚΟΕ_{RC} Οικονομικές Προοπτικές

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

ΚΕΝΤΡΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Α. Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας*

Φεβρουάριος 2010

Οι Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στοχεύουν στην αποτύπωση των αντιλήψεων των επιχειρηματιών και καταναλωτών για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση και των προσδοκιών τους για διάφορα οικονομικά μεγέθη. Τα στοιχεία συλλέγονται μηνιαία, βάσει εναρμονισμένων ερωτηματολογίων σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και καλύπτουν τους τομείς των υπηρεσιών, του λιανικού εμπορίου, της οικοδομικής βιομηχανίας, της μεταποίησης καθώς και τα νοικοκυριά-καταναλωτές. Η χρησιμότητα αυτών των στοιχείων έγκειται στις προπορευόμενες πληροφορίες που περιέχουν για την εξέλιξη διαφόρων μακροοικονομικών μεγεθών, συνεπώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην κατασκευή βραχυπρόθεσμων προβλέψεων για το ρυθμό μεταβολής του ΑΕΠ και άλλων οικονομικών μεταβλητών. Τα στοιχεία παρουσιάζουν τη διαφορά του ποσοστού των ερωτηθέντων που απάντησαν θετικά από το ποσοστό αυτών που εκφράστηκαν αρνητικά. Οι έρευνες περιέχουν ερωτήσεις που αφορούν την τρέχουσα οικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων και νοικοκυριών (Τρέχουσα Κατάσταση) ή τις προσδοκίες τους για το προσεχές μέλλον (Προσδοκίες). Για κάθε τομέα υπολογίζεται ένας δείκτης που αντανακλά τη γενική αντίληψη στο συγκεκριμένο τομέα (τρέχουσα κατάσταση και προσδοκίες). Για παρουσίαση της ευρύτερης οικονομικής κατάστασης στην Κύπρο δημοσιεύεται ο Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ-ΚΟΕ) ο οποίος αποτελείται από σταθμισμένες απαντήσεις που αφορούν την τρέχουσα κατάσταση και τις προσδοκίες από όλους τους τομείς και καταναλωτές. Η στάθμιση του εν λόγω δείκτη λαμβάνει υπόψη τη συνεισφορά του κάθε τομέα στο ΑΕΠ της Κύπρου. Οι έρευνες διενεργούνται ανάμεσα σε ανώτερα στελέχη εταιρειών σε δείγμα το οποίο δίνει μεγαλύτερη βαρύτητα σε μεγαλύτερες επιχειρηματικές μονάδες. Για τα νοικοκυριά-καταναλωτές το δείγμα είναι τυχαίο και η έρευνα γίνεται τηλεφωνικώς. Οι έρευνες διεξάγονται μεταξύ της πρώτης και της τρίτης εβδομάδας του κάθε μήνα.

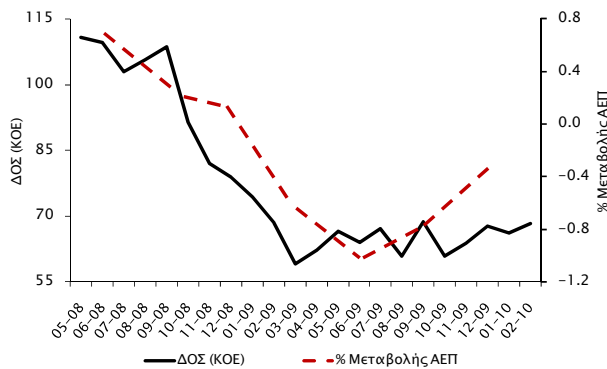
ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το Φεβρουάριο 2010 το επιχειρηματικό κλίμα παρουσίασε μικρή βελτίωση, με το ΔΟΣ του Κέντρου Οικονομικών Ερευνών να βελτιώνεται κατά 2,2 μονάδες σε σύγκριση με τον Ιανουάριο. Η βελτίωση του ΔΟΣ το Φεβρουάριο οφείλεται κυρίως στην καλύτερευση του κλίματος στον τομέα των κατασκευών, η οποία προκύπτει από τις εκτιμήσεις των επιχειρήσεων σε ότι αφορά τα υπό εξέλιξη έργα και τις προοπτικές για απασχόληση στον τομέα τους επόμενους μήνες. Οι άλλοι τομείς παρέμειναν στα ίδια αρνητικά επίπεδα με τον προηγούμενο μήνα. Διαχρονικά, όμως, δεν διαφαίνεται ακόμη ξεκάθαρη τάση ανάκαμψης του τομέα των κατασκευών, σε αντίθεση με τον τομέα των υπηρεσιών όπου ο δείκτης έχει παρουσιάσει ανάκαμψη σε σύγκριση με τους τελευταίους 6 μήνες.

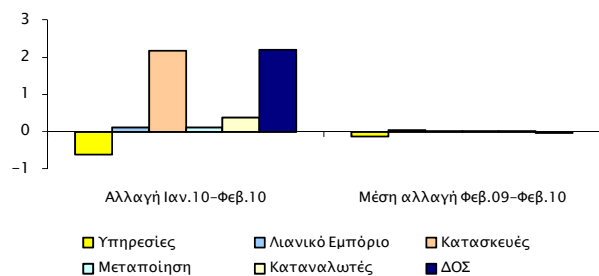
Το Φεβρουάριο 2010 ο Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ)¹ για την Κύπρο παρουσίασε βελτίωση της τάξης των 2,2 μονάδων σε σχέση με τον Ιανουάριο, φτάνοντας τις 68,3 μονάδες. Ο ΔΟΣ καθώς και ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ για την Κύπρο² φαίνεται να διαγράφουν πτωτική τάση την περίοδο Μάιος 2008 – Ιούνιος 2009. Για τους μήνες που ακολουθούν, ο ΔΟΣ συνεχίζει να κυμαίνεται σε χαμηλά επίπεδα, ενώ παρατηρείται μια τάση ανάκαμψης στον τριμηνιαίο ρυθμό μεταβολής του ΑΕΠ (Διάγραμμα 1).³

Διάγραμμα 1: Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΚΟΕ) και Ρυθμός Μεταβολής ΑΕΠ

Η βελτίωση του ΔΟΣ το Φεβρουάριο σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα οφείλεται κυρίως στην καλύτερευση του κλίματος στον τομέα των κατασκευών. Γενικότερα, κατά τη διάρκεια της περιόδου Φεβρουάριος 2009 – Φεβρουάριος 2010, ο ΔΟΣ διακυμάνθηκε σε πολύ χαμηλά επίπεδα με αποτέλεσμα η μέση αλλαγή στον δείκτη για την εν λόγω περίοδο να είναι σχεδόν μηδενική (Διάγραμμα 2).

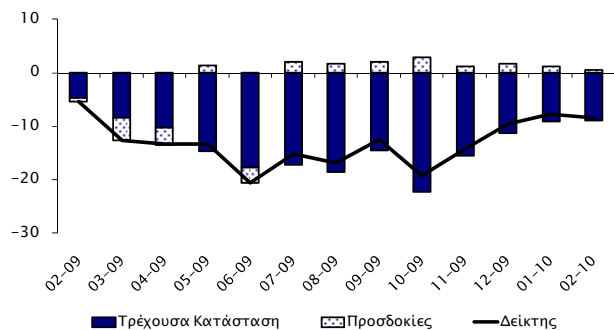
Διάγραμμα 2: Αλλαγή ΔΟΣ και οι συνιστώσες της

Στον τομέα των **υπηρεσιών** το επιχειρηματικό κλίμα παρέμεινε στα ίδια αρνητικά επίπεδα με τον

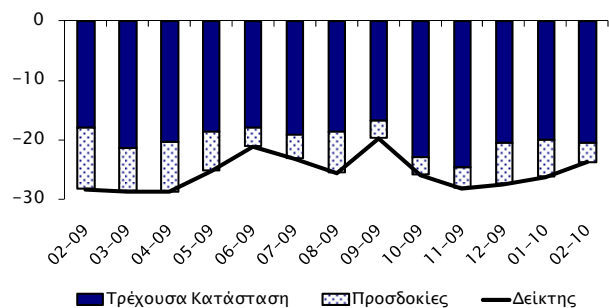
περασμένο μήνα (Διάγραμμα 3). Περίπου ο ίδιος αριθμός επιχειρήσεων με τον προηγούμενο μήνα αξιολόγησε αρνητικά την οικονομική κατάσταση και τη ζήτηση για υπηρεσίες τους τελευταίους μήνες. Στα ίδια περίπου αρνητικά επίπεδα με τον περασμένο μήνα παρέμεινε και η εκτίμηση των επιχειρήσεων για τη ζήτηση τους επόμενους τρεις μήνες και την απασχόληση τους τελευταίους τρεις μήνες. Σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα, περισσότερες επιχειρήσεις αναμένουν μείωση της απασχόλησης τους επόμενους μήνες. Ταυτόχρονα όμως, λιγότερες επιχειρήσεις αναμένουν μείωση των τιμών πώλησης τους επόμενους μήνες (Πίνακας 1).

Διάγραμμα 3: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος - Υπηρεσίες (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Στο **λιανικό εμπόριο** το επιχειρηματικό κλίμα βελτιώθηκε ελαφρά σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα λόγω καλύτερευσης των προσδοκιών (Διάγραμμα 4). Λιγότερες επιχειρήσεις αναμένουν μείωση στις πωλήσεις τους επόμενους τρεις μήνες. Στα ίδια περίπου επίπεδα με τον Ιανουάριο παρέμειναν οι πωλήσεις των επιχειρήσεων τους τελευταίους τρεις μήνες, τα τρέχοντα αποθέματα τους, καθώς και η αναμενόμενη απασχόληση και οι τιμές πώλησης τους επόμενους τρεις μήνες. (Πίνακας 1).

Διάγραμμα 4: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος - Λιανικό Εμπόριο (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Αντίθετα, σε σύγκριση με τον Ιανουάριο, περισσότερες επιχειρήσεις αναμένουν μείωση στις παραγγελίες προς

¹ Economic Sentiment Indicator (ESI).

² Ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ (σταθερές τιμές 2005) υπολογίζεται σε σύγκριση με το προηγούμενο τρίμηνο (πηγή: "Latest Figures: GDP Growth Rate, 4th Quarter 2009 (flash estimate)", Στατιστική Υπηρεσία 12/02/10).

³ Από το τεύχος του Ιουνίου 2009 τα στοιχεία που παρουσιάζονται είναι διορθωμένα από εποχιακές διακυμάνσεις (seasonally adjusted).

τους προμηθευτές τους επόμενους τρεις μήνες (Πίνακας 1).

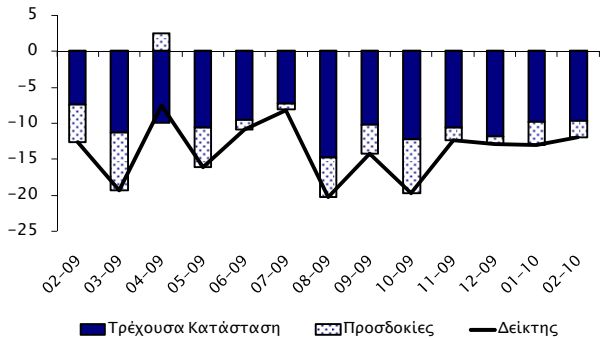
Στον τομέα των **κατασκευών** το επιχειρηματικό κλίμα βελτιώθηκε συγκριτικά με τον Ιανουάριο, λόγω καλυτέρευσης της τρέχουσας κατάστασης και των προσδοκιών (Διάγραμμα 5). Το Φεβρουάριο λιγότερες επιχειρήσεις δήλωσαν πως δεν είναι ικανοποιημένες από τα υπό εξέλιξη έργα τους (current overall order books). Επιπλέον, λιγότερες επιχειρήσεις αξιολόγησαν αρνητικά τις προοπτικές για απασχόληση στον τομέα τους επόμενους μήνες και λιγότερες επιχειρήσεις αναμένουν μείωση στις τιμές πώλησης στο προσεχές μέλλον. Ταυτόχρονα όμως, περισσότερες επιχειρήσεις αξιολόγησαν αρνητικά την οικοδομική δραστηριότητα τους τελευταίους τρεις μήνες (Πίνακας 1).

Διάγραμμα 5: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος - Κατασκευές (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Στη **μεταποίηση** το επιχειρηματικό κλίμα παρέμεινε στα ίδια περίπου αρνητικά επίπεδα με τον προηγούμενο μήνα (Διάγραμμα 6).

Διάγραμμα 6: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος - Μεταποίηση (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

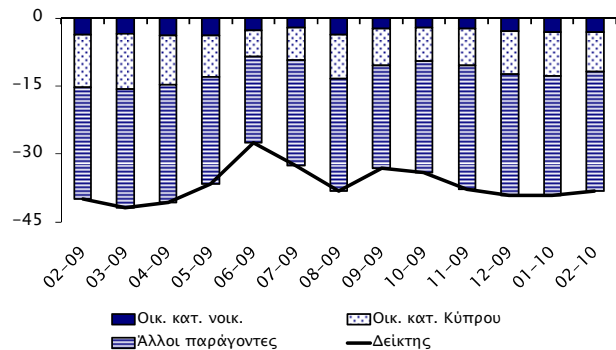

Το Φεβρουάριο λιγότερες επιχειρήσεις δήλωσαν μείωση στην παραγωγή τους τελευταίους τρεις μήνες, στις συνολικές τους παραγγελίες και στις παραγγελίες τους για εξαγωγές. Επίσης, λιγότερες επιχειρήσεις δήλωσαν ότι αναμένουν μείωση στην παραγωγή και στην

απασχόληση, ενώ περισσότερες επιχειρήσεις αναμένουν αύξηση στις τιμές πώλησης τους επόμενους τρεις μήνες. Τέλος, λιγότερες επιχειρήσεις εκτίμησαν πως τα τρέχοντα αποθέματα τελικών προϊόντων παρουσιάζονται μειωμένα (Πίνακας 1).

Το κλίμα ανάμεσα στους **καταναλωτές** παρέμεινε στα ίδια περίπου αρνητικά επίπεδα με τον Ιανουάριο. Συγκριτικά με τον προηγούμενο μήνα η εκτίμηση τους για την οικονομική του νοικοκυριού τους αλλά και για τη γενικότερη οικονομική κατάσταση στην Κύπρο τους τελευταίους 12 μήνες παρέμεινε στα ίδια περίπου αρνητικά επίπεδα. Οι καταναλωτές παρουσιάζονται το ίδιο απαισιόδοξοι με τον προηγούμενο μήνα και για την αναμενόμενη οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους επόμενους 12 μήνες. Στα ίδια επίπεδα παρέμεινε και η εκτίμηση των καταναλωτών για τις τιμές των καταναλωτικών αγαθών τους επόμενους 12 μήνες (Διάγραμμα 7, Πίνακας 1).

Διάγραμμα 7: Δείκτης Προσδοκιών - Καταναλωτές (συνεισφορά οικονομικής κατάστασης και άλλων παραγόντων)

Σε σύγκριση με τον Ιανουάριο λιγότεροι καταναλωτές παρουσιάζονται απαισιόδοξοι για την αναμενόμενη οικονομική κατάσταση στην Κύπρο τους επόμενους 12 μήνες. Ταυτόχρονα όμως, περισσότεροι καταναλωτές δήλωσαν μικρότερη πιθανότητα για αποταμίευση τους επόμενους 12 μήνες (Πίνακας 1).

Συμπερασματικά, το Φεβρουάριο 2010 το επιχειρηματικό κλίμα παρουσίασε μικρή βελτίωση, με το ΔΟΣ του Κέντρου Οικονομικών Ερευνών να βελτιώνεται κατά 2,2 μονάδες σε σύγκριση με τον Ιανουάριο. Η βελτίωση του ΔΟΣ το Φεβρουάριο οφείλεται κυρίως στην καλυτέρευση του κλίματος στον τομέα των κατασκευών. Το επιχειρηματικό κλίμα στον τομέα των υπηρεσιών, του λιανικού εμπορίου, της μεταποίησης αλλά και το κλίμα ανάμεσα στους καταναλωτές παρέμεινε στα ίδια περίπου αρνητικά επίπεδα με τον προηγούμενο μήνα.

Πίνακας 1: Διαφορά μεταξύ ποσοστού θετικών και ποσοστού αρνητικών απαντήσεων¹

ΕΡΕΥΝΑ	2009												2010	
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ														
Επιχειρηματικό Κλίμα- Δείκτης ²	-5	-13	-13	-13	-21	-15	-17	-12	-19	-14	-10	-8	-8	
Οικονομική κατάσταση επιχείρησης τους τελευταίους 3 μήνες ³	-9	-15	-14	-18	-22	-27	-30	-20	-28	-18	-15	-13	-14	
Ζήτηση τους τελευταίους 3 μήνες ³	-5	-10	-17	-26	-31	-24	-26	-24	-39	-29	-19	-14	-13	
Αναμενόμενη ζήτηση τους επόμενους 3 μήνες ³	-2	-13	-9	4	-9	6	5	6	9	4	5	4	2	
Απασχόληση τους τελευταίους 3 μήνες	-8	-4	-5	-13	-12	-15	-11	1	-8	0	-2	-5	-4	
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες	1	-2	-3	-10	-7	-12	-7	-8	-6	-8	-2	-2	-6	
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	-2	-3	-10	-13	-8	-17	-9	-11	-17	-7	-14	-9	-3	
ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ														
Επιχειρηματικό Κλίμα- Δείκτης ²	-28	-29	-29	-25	-21	-23	-26	-20	-26	-28	-27	-26	-24	
Πωλήσεις τους τελευταίους 3 μήνες ³	-33	-39	-37	-43	-40	-38	-41	-39	-50	-48	-42	-41	-41	
Τρέχοντα αποθέματα ³	21	26	25	14	14	20	15	11	20	26	21	20	21	
Αναμενόμενες πωλήσεις τους επόμενους 3 μήνες ³	-31	-22	-25	-20	-10	-12	-20	-9	-9	-11	-20	-19	-10	
Αναμενόμενες παραγγελίες σε προμηθευτές τους επόμενους 3 μήνες	-41	-41	-37	-38	-37	-32	-33	-26	-28	-22	-35	-24	-29	
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες	-7	-7	-8	-8	-8	-6	-10	-7	-3	-3	-6	-6	-5	
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	-4	-8	-2	-9	-10	-14	-10	-10	-3	-1	-10	-3	-1	
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ														
Επιχειρηματικό Κλίμα- Δείκτης ²	-42	-51	-45	-39	-49	-44	-49	-44	-54	-43	-36	-52	-39	
Οικοδομική δραστηριότητα τους τελευταίους 3 μήνες	-48	-60	-53	-44	-51	-45	-55	-14	-62	-50	-47	-44	-48	
Υπό εξέλιξη έργα (current overall order books) ³	-49	-57	-57	-49	-68	-62	-68	-63	-71	-64	-55	-73	-60	
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες ³	-35	-46	-33	-30	-31	-27	-30	-25	-37	-22	-17	-31	-19	
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	-31	-27	-35	-22	-34	-40	-41	-40	-37	-46	-30	-46	-22	
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ														
Επιχειρηματικό Κλίμα- Δείκτης ²	-13	-19	-8	-16	-11	-8	-20	-14	-20	-12	-13	-13	-12	
Παραγωγή τους τελευταίους 3 μήνες	-16	-35	-46	-30	-28	-26	-38	-14	-37	-29	-25	-32	-27	
Τρέχουσες συνολικές παραγγελίες ³	-21	-28	-30	-32	-31	-32	-42	-35	-42	-33	-34	-37	-32	
Τρέχουσες παραγγελίες για εξαγωγές	-51	-61	-68	-75	-65	-72	-47	-61	-79	-55	-64	-53	-40	
Τρέχοντα αποθέματα τελικών προϊόντων ³	2	6	0	0	-2	-10	2	-4	-6	-1	2	-7	-3	
Αναμενόμενη παραγωγή τους επόμενους 3 μήνες ³	-16	-24	7	-16	-4	-3	-16	-12	-23	-5	-3	-9	-7	
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες	1	-7	-38	-2	-5	-33	-12	-9	-36	-3	-6	-30	-8	
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	-5	5	-2	-11	1	-9	-10	-3	-6	7	-4	-3	3	
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ														
Δείκτης ²	-40	-42	-41	-37	-28	-33	-38	-33	-34	-38	-39	-39	-38	
Οικονομική κατάσταση νοικοκυριού τους τελευταίους 12 μήνες	-20	-19	-25	-19	-17	-21	-24	-17	-20	-18	-25	-23	-25	
Αναμενόμενη οικονομική κατάσταση νοικοκυριού τους επόμενους 12 μήνες ³	-15	-14	-15	-15	-11	-9	-15	-9	-9	-9	-12	-12	-12	
Οικονομική κατάσταση στην Κύπρο τους τελευταίους 12 μήνες	-48	-46	-47	-45	-37	-43	-46	-46	-48	-48	-56	-56	-57	
Αναμενόμενη οικονομική κατάσταση στην Κύπρο τους επόμενους 12 μήνες ³	-47	-48	-44	-37	-24	-29	-38	-33	-29	-33	-38	-39	-35	
Τιμές καταναλωτικών αγαθών τους τελευταίους 12 μήνες	52	46	40	32	29	37	37	27	26	30	33	20	29	
Αναμενόμενες τιμές καταναλωτικών αγαθών τους επόμενους 12 μήνες	4	2	4	-1	0	-9	3	3	3	8	10	4	4	
Αναμενόμενη ανεργία στην Κύπρο τους επόμενους 12 μήνες ^{3,4}	61	65	58	53	43	50	55	52	58	62	63	58	54	
Καταλληλότητα τρέχουσας χρονικής στιγμής για μεγάλες αγορές	-56	-46	-48	-40	-39	-44	-41	-34	-31	-36	-38	-40	-41	
Δαπάνες για μεγάλες αγορές τους επόμενους 12 μήνες	-41	-40	-40	-34	-28	-37	-36	-35	-47	-44	-43	-42	-35	
Καταλληλότητα τρέχουσας χρονικής στιγμής για αποταμίευση	-2	-9	-12	-12	-7	-6	-11	-10	-11	-8	-19	-20	-21	
Πιθανότητα αποταμίευσης τους επόμενους 12 μήνες ³	-37	-40	-46	-42	-34	-43	-45	-39	-41	-47	-44	-47	-51	

Σημειώσεις:

¹ Οι θετικές απαντήσεις αναφέρονται σε αύξηση/βελτίωση/καταλληλότητα/πάνω από το κανονικό/μεγάλη πιθανότητα και οι αρνητικές στα αντίθετα. Τα στοιχεία είναι διορθωμένα από εποχιακές διακυμάνσεις (seasonally adjusted).

² Η κατασκευή του δείκτη περιγράφεται στο http://ec.europa.eu/economy_finance/indicators/business_consumer_surveys/userguide_en.pdf.

³ Οι απαντήσεις στη συγκεκριμένη ερώτηση περιλαμβάνονται στην κατασκευή του δείκτη για την κάθε έρευνα.

⁴ Ακολουθώντας εισήγηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι απαντήσεις στη συγκεκριμένη ερώτηση δεν διορθώνονται για εποχιακές διακυμάνσεις.